

Kommunal målsetting for hjorteviltforvaltning 2026 – 2029

Våler kommune i Østfold

Innholdsfortegnelse

Overordnede mål og ansvarsområder	side 3
Ansvarsområder – Kommune, valdansvarlige og jaktrettshavere	side 4
Definisjoner	side 5
Mål for forvaltning av elg	side 6
Bestandsplanbasert forvaltning	side 13
Mål for forvaltning av rådyr	side 14
Mål for forvaltning av hjort	side 18
Skadefelling	side 20

Utarbeidet mars 2026 av Peter Kangas, fagsjef skogbruk i Våler kommune

Bilde på forside tatt av Stig Hansson

Kommunale mål for hjorteviltforvaltningen

Overordnede mål og ansvarsområder

Den offentlige forvaltningen av hjorteviltet skal ivareta flere hensyn. Forvaltningen skal bygge på prinsippene i naturmangfoldloven, dyrevelferdsloven, viltloven og den nye viltressursloven som trer i kraft 1.juli 2026, med tilhørende forskrifter. Forskrift 2016-01-08-12 om forvaltning av hjortevilt § 1 sier; «*Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser*».

Verdigrunnlaget for hjorteviltforvaltningen i Våler kommune skal være:

- fastsette mål og ta beslutninger på den til enhver tid mest oppdaterte og tilgjengelige kunnskap
- bidra og legge til rette for gode analyser av utviklingen i forholdet mellom hjortevilt og samfunn
- rask respons ved påvist negativ utvikling for hjortevilt

Kommunen har ansvar for å fastsette mål for utviklingen av hjorteviltbestandene. Dette fremgår av Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3. *Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr*. § 3 sier: «*Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane*».

Varighet for denne kommunale målsettingen er for perioden 2026 – 2029 og skal revideres ved behov.

Den kommunale hjorteviltforvaltningen skal være tydelig og forutsigbar på roller og ansvar. Jakt i Våler kommune skal foregå innenfor rammene av gjeldende lovverk. Jakt og fangst skal utøves på en slik måte at viltet ikke utsettes for unødige lidelser. Utøvelse skal ikke skje på en slik måte at det oppstår fare for mennesker og husdyr, eller at den forårsaker skade på eiendom.

Målsettingen skal fungere som et verktøy både for kommunen og jaktrettshavere. Kommunale fastsatte mål skal gi føringer for utarbeidelse av bestandsplaner, avskyting og tildeling av kvoter. Målsettingen skal bidra til åpenhet og forutsigbarhet i forvaltningen av hjortevilt i Våler kommune, og samtidig legge til rette for samarbeid. Forvaltningen av hjortevilt i Våler kommune skal bygge på samarbeid mellom kommune, jaktrettshavere, nabokommuner og regionale og statlige myndigheter.

Målsettingen skal sikte på å ivareta levedyktige bestander, hensynet til andre samfunnsinteresser, bærekraftig høsting og redusert konflikt mellom vilt og samfunn.

Kommunens oppgaver i hjorteviltforvaltningen:

- Utarbeider forvaltningsmål for utviklingen av hjorteviltbestandene
- Åpner for jakt på hjorteviltarter gjennom fastsettelse av forskrift og minsteareal
- Tildeler fellingstillatelser/kvote
- Behandler søknader om godkjenning eller endring av vald og bestandsplanområder
- Behandler søknader om skadefelling
- Ansvarlig for håndtering av fallvilt og offentlige ettersøk etter sykt og skadet hjortevilt
- Rapporterer inn endelige fellingsresultater fra jakt, samt fallvilt til SSB

Grunneiere og jaktrettshavere:

- Har enerett til jakt på sine arealer
- Samarbeider om hjorteviltforvaltningen gjennom vald og bestandsplanområder, samt organiserer jakta gjennom jaktfelt
- Utarbeider bestandsplaner som er i tråd med kommunale målsettinger
- Valdansvarlig rapporterer fellingsresultat til kommunen

Valdansvarlig:

- Valdansvarlig representerer grunneierne overfor kommunen
- Rollen innebærer:
  - Holde oversikt over jaktfelt og jegere
  - Rapportere fellingsresultater
  - Sørge for at valdet følger regler og pålegg
  - Melde inn jaktledere til kommunen ved elg- og hjortejakt

DEFINISJONER

Jaktrettshaver: Retten til å jakte på egen eiendom tilhører grunneier hvis ikke annet er bestemt, jf. viltloven §27 og jf. §33 i viltressursloven med ikrafttredelse 01.07.2026.

Minsteareal:

Begrepet har to rettsvirkninger:

1. Størrelsen på det tellende arealet som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaverne har krav på.
2. Arealstørrelsen på det minste sammenhengende området som offentlig myndighet kan godkjenne som et vald.

Minsteareal fastsettes av kommunen gjennom lokal forskrift for elg, hjort og rådyr jf.

[Forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr, Våler kommune, Østfold - Lovdata](#)

Tellende areal: Tellende areal er det arealet som legges til grunn ved tildeling av fellingstillatelser. For rådyr, elg og hjort skal hovedsakelig arealer av produktiv og uproduktiv skog og arealer av myr under skoggrensa regnes med.

Vald: Det geografiske området som er offentlig godkjent for jakt på en eller flere hjorteviltarter, og som får tildelt fellingstillatelse fra kommunen. Vald er den enheten som rapporterer fellingsresultater til det offentlige.

Jaktfelt: Dersom et vald deles opp av jaktrettshaverne, for eksempel slik at flere jaktlag får tildelt hvert sitt jaktområde, kalles disse jaktfelt. Jaktfeltet er den geografiske enheten som rapportering av sett elg/sett hjort gjelder for.

Bestandsplanområde: to eller flere vald som samarbeider om å utarbeide en bestandsplan for arten.

Bestandsplan: En flerårig, maksimalt femårig, plan som beskriver den årlige avskytingen av en hjorteviltart fordelt på kjønn og alder.

MÅL FOR FORVALTNING AV ELG

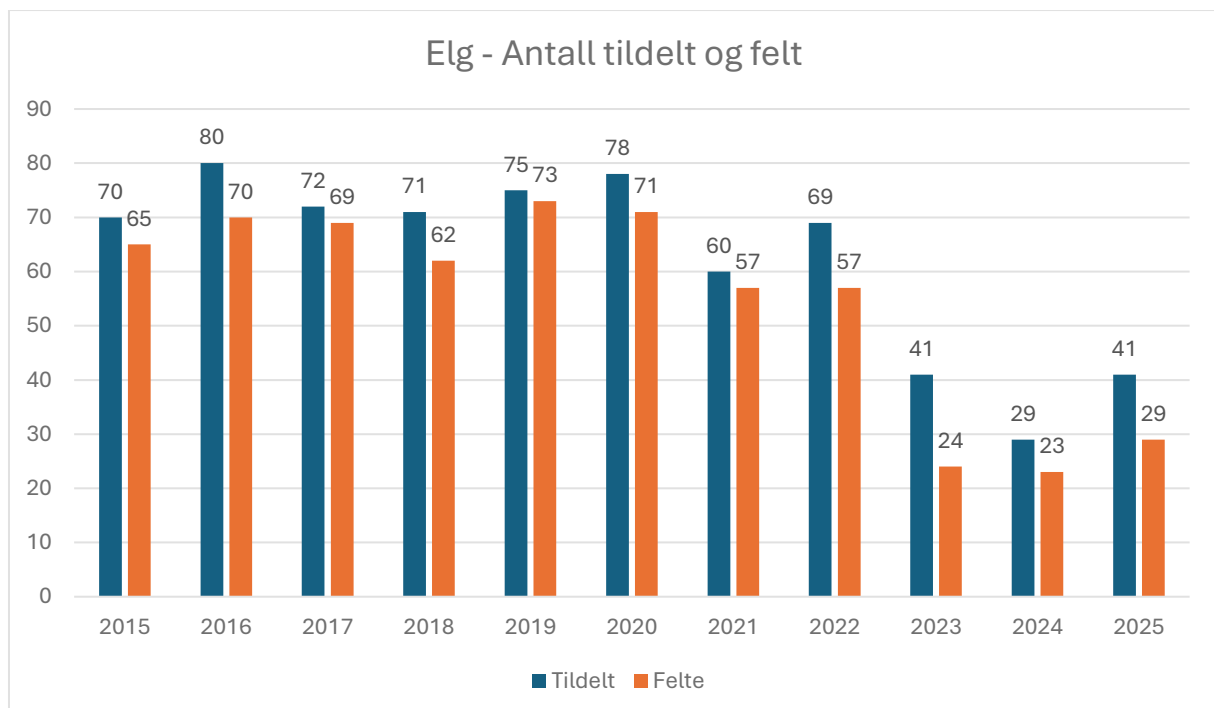
Status

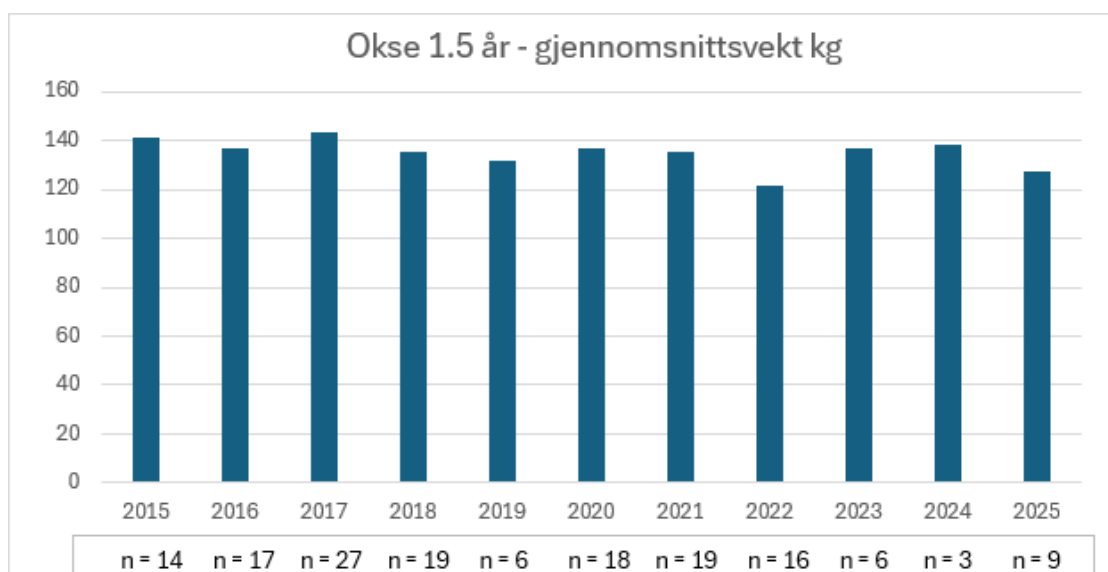
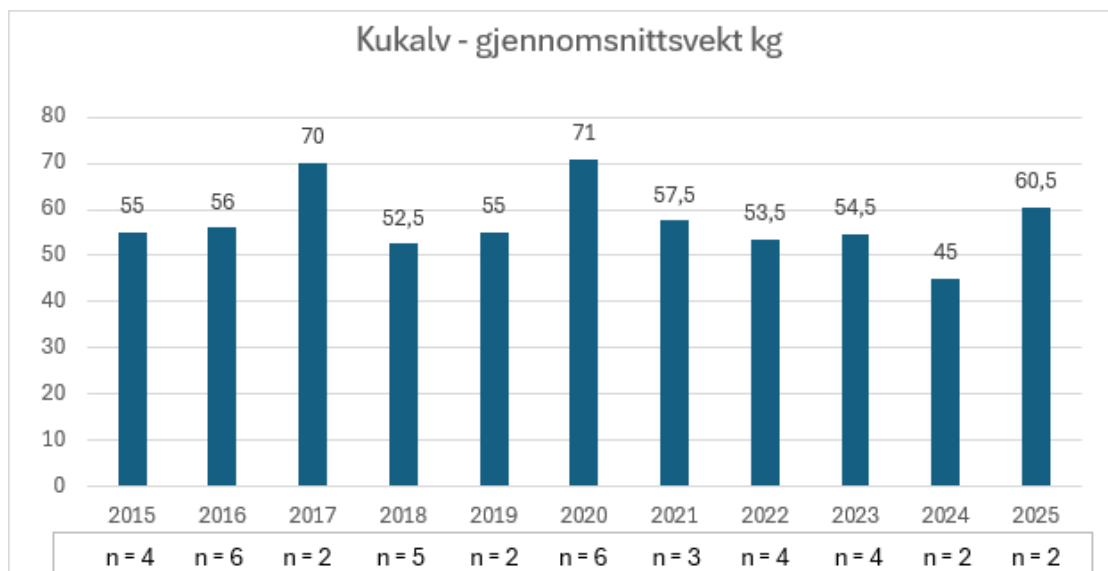
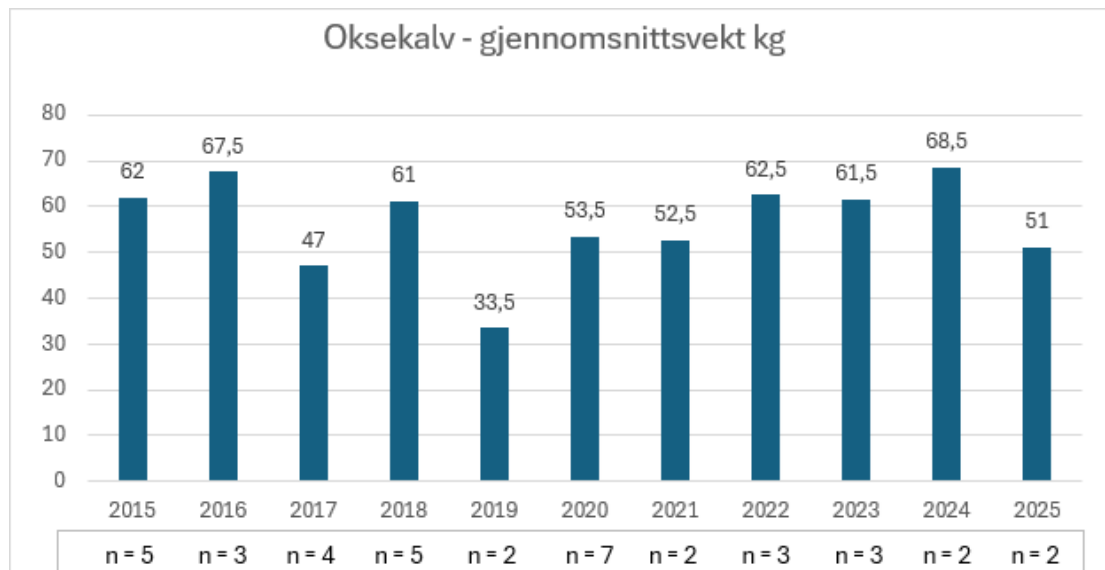
I likhet med andre kommuner i fylket, har elgbestandens produktivitet og kvalitet i Våler kommune også vært synkende de siste årene. Dette resulterer i lavere kalveproduksjon og lavere slaktevekter. Det er 7 godkjente elgvald i Våler kommune som administreres av landbruksforvaltningen. Foreløpig er ingen av de 7 elgvaldene en del av et bestandsplanområde med flerårig bestandsplan, og tildeling av fellingstillatelser skjer derfor årlig.

Ved årlig tildeling skal følgende fordelingsnøkkel gjelde:

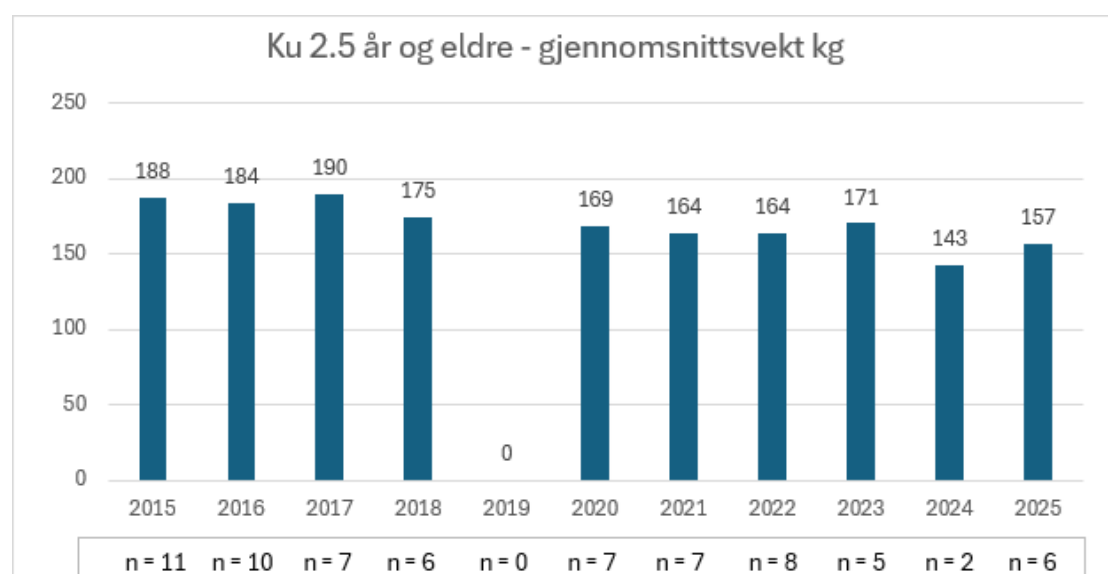
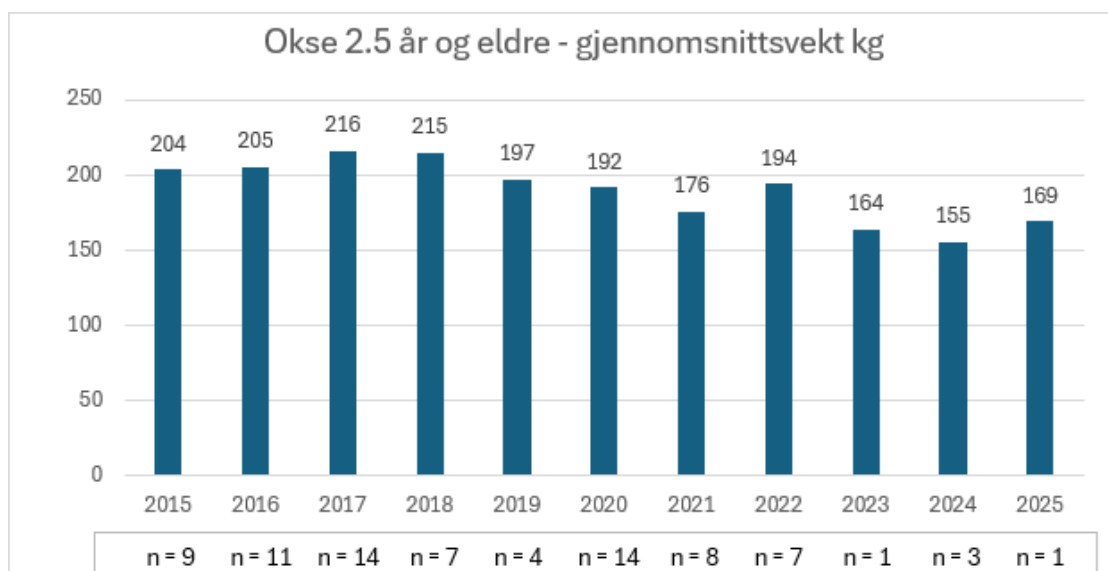
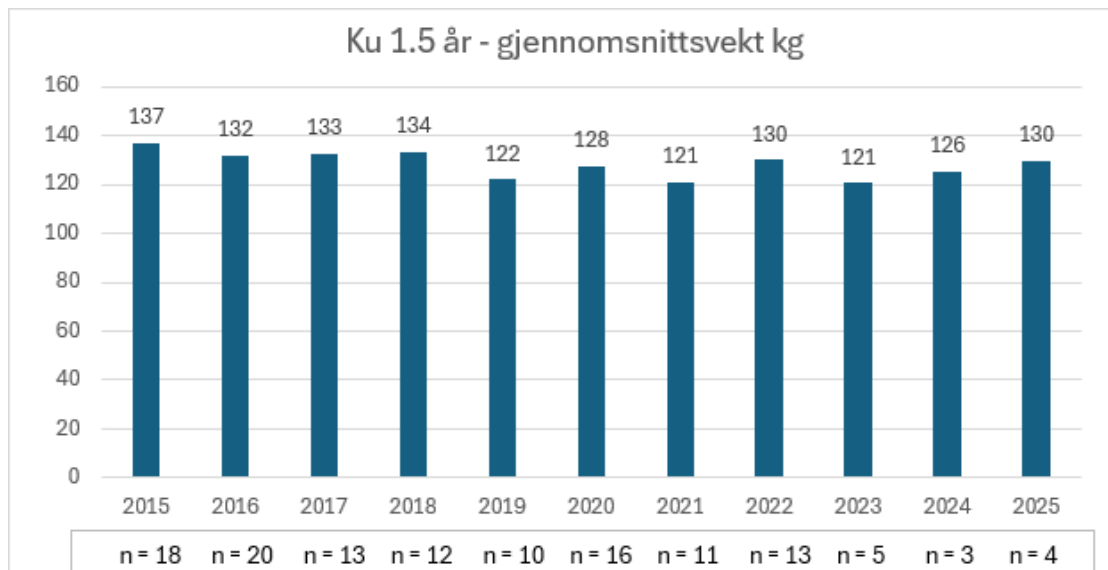
Alders- og kjønnskategori	Andel av uttak
Kalv	40%
Hunndyr 1,5 år og eldre	30%
Hanndyr 1,5 år og eldre	30%

Fra 2015 til 2025 er det blitt tildelt mellom 29-80 fellingstillatelser per år, beregnet ut fra et minsteareal på 3000 daa. Antall felte og tildelte elg de siste 10 årene vises i grafen under.

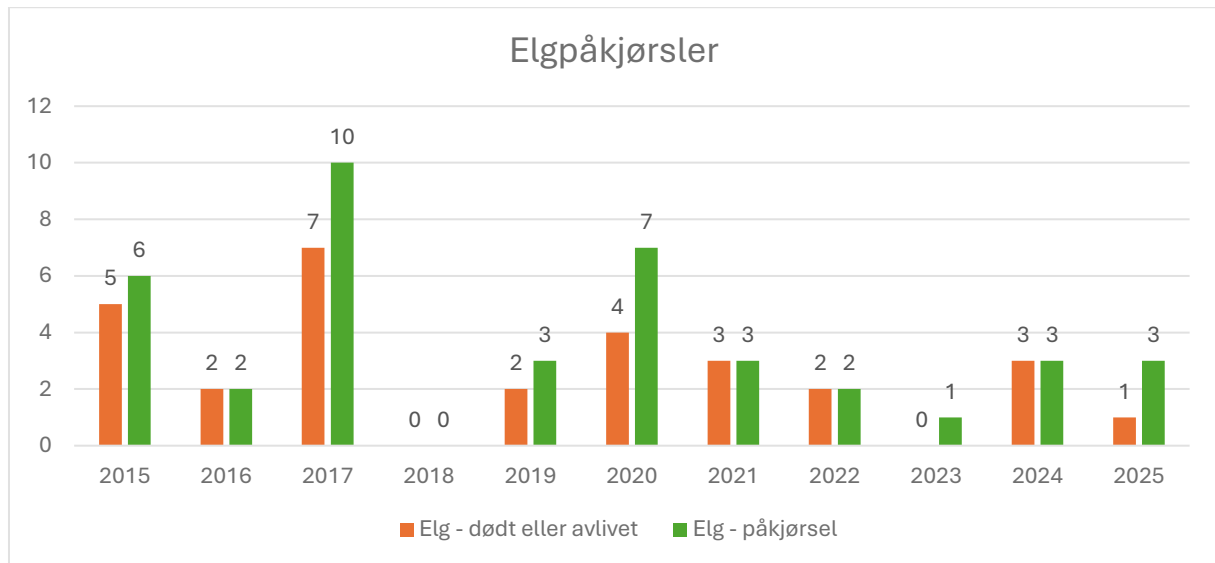

Slaktevekt – gjennomsnittsvekt

Slaktevekt – gjennomsnittsvekt

Elg og trafikk

Elgpåkjørsler og antall trafikkdrepte elg har generelt vært på et lavt nivå de siste årene. De siste fem årene har det blitt innrapportert fra 1-7 elgpåkjørsler per år. I gjennomsnitt for de 10 siste årene har det vært 3,7 elg per år som har blitt påkjørt. Antall elgpåkjørsler per år siden 2015 vises i graf over.

Elg og beitegrunnlag

Det er planlagt ny beitetaksering for kommunene i Østfold våren 2026.

I 2019 utførte konsulent- og rådgivningsselskapet Faun naturforvaltning elgbeitetaksering i Østfold. Rapport fra 2019 oppgir at sammenlikning med tidligere takster i Våler tilsier at beitetrykket er redusert for samtlige indikatorarter. Rogn, osp og selje var svakt overbeita, mens beitetrykket på bjørk og furu kunne betegnes som bærekraftig. Med bærekraftig menes at ingen av indikatorartene (furu, bjørk, rogn, osp, selje) er overbeita, og at uttaksprosenten på disse treslagene er lavere enn 35%.

Uttaksprosent beskriver hvor stor andel av årets tilgjengelige skudd på en beiteplante som er beitet bort. I takst fra 2019 ble denne angitt til furu på 9 %, bjørk 5 %, ROS¹ 40 % og gran 0 %.

---

¹ Rogn, osp og selje

Elgbeitetaksering fra 2022, utført av Glommen Mjøsen, oppga tilstanden i Våler kommune mht beitetrykk til å være «*bærekraftig*». Noe beiteskader på gran og furu ble påvist, men tallet på antall trær per dekar som er skadet eller ødelagt er relativt lavt. Rapporter om elgens tilstand og beitetakster i Østfold har gjennom årene flere ganger anbefalt for Våler kommunes del et økt uttak for å oppnå en reduksjon i elgtettheten. Dette vil bedre beitegrunnlaget, og på sikt bedre bestandskondisjonen som i dag er preget av synkende slaktevekter og kalverater.

Overordnede mål for elgforvaltningen i Våler kommune

- Våler kommune har mål om en stabil elgbestand
- Våler kommune har mål om en høyproduktiv elgstamme som produserer et stort høstningsverdig overskudd, til avkastning for grunneier, jaktinteresser og som matressurser.
- Elgbestanden skal være i minst mulig konflikt med jordbruk, skogbruk og trafikk.

Konkrete mål for elgforvaltningen

Våler kommune	Gjennomsnitt 2015-2025	2025	Kortsiktige mål	Virkemiddel
Større forvaltningsområder	7 vald	7 vald	Stimulere til sammenslåing - bestandsplanområder	Bedre informasjon gjennom årlige vald/jeger-møter
Slaktevekt kalv	57,3 kg	55,7 kg	Stoppe nedgangen	Høy avskyting av kalv og små individer
Slaktevekt ungdyr (kjønn samlet)	133 kg	127,6 kg	Stoppe nedgangen	Høy avskyting av kalv og små individer
Slaktevektregistrering			Registrere slaktevekt for alle felte elg	Avtales med valdansvarlig
Aldersfordeling	Usikkert		Årlig tanninnsamling	Aldersanalyse av elg 1,5 år og eldre
Sett kalv per ku	0,69	0,73	0,75	Høy avskyting av kalv og små individer
Sett ku per okse	2,03	1,45	1,3	50% kjønnsfordeling i avskytingen på alle kategorier
Konflikt med landbruk	Generelt lite konflikt		Holdes lav	Veiledning om skadeforebyggende tiltak
Beiteuttak furu	9 % - 2019		<35 %	Beitetakst og tilstrekkelig uttak
Beiteuttak ROSV	40 % - 2019		<65 %	Beitetakst og tilstrekkelig uttak
Antall påkjørsler	4 per år	3		
Antall trafikdrepte elg	2,9	1	Fortsette å holde påkjørsler på et lavt nivå	Holde bestanden på dagens nivå. Sikringstiltak og informasjon

Virkemidler for måloppnåelse

- Jakt er det viktigste virkemiddelet for å styre elgbestanden.
- Grunneiers jaktrett og forvaltningsrett benyttes for å oppfylle de kommunale målene for elgforvaltning.
- Valdernes lokalkunnskap og erfaring benyttes for å sikre lokalt engasjement og lokal tilpassing i den kommunale forvaltningen.
- For å øke både slaktevekter og kalveproduksjonen skal gjennomsnittsalderen i elgbestanden økes, samtidig som bestanden etter jakt i størst mulig grad består av sunne og store individer. Kuer og okser i høyproduktiv alder og god kondisjon gir tidlig fødte kalver, større kalver, flere kalver og generelt dyr med bedre forutsetninger. For å øke alderen og kondisjonen i bestanden er et høyt uttak av kalv og små/svake dyr i eldre årsklasser en forutsetning.
- Avskytingen skal legges opp på en slik måte at stammen har en hunn- og hanndyrfordeling på maksimalt 1,5 kuer per okse blant dyr eldre enn kalv, registrert via sett elg. Dette gjøres ved å tilstrebe et likt uttak mellom kjønnene, i alle alderskategorier.
- For å sikre et tilstrekkelig antall store okser i stammen, oppfordres valdene til å bevare store okser. Store okser er et naturlig element i elgstammen, bidrar til en mer aktiv brunstperiode, gir en kvalitativt god elgstamme, høyere produksjon og gir en mer attraktiv jakt- og naturopplevelse.
- Våler kommune skal stimulere til at valdene i hele kommunen har felles forvaltningspraksis, slik at det sikres en helhetlig forvaltning over store arealer.
- Våler kommune skal arbeide for at alle valdene i kommunen er med i et bestandsplanområde, og dermed har flerårig tildeling.

BESTANDSPANBASERT FORVALTNING

KRAV TIL BESTANDSPANOMRÅDET OG PLAN

Elgforvaltningen skal på sikt være bestandsplandrevet. Det vil si at tildelingen skal skje til bestandsplanområder og det skal utarbeides flerårige avskytingsplaner. Søknad om bestandsplanområde og bestandsplan skal rettes til kommunen og oppfylle føringene i forskrift om forvaltning av hjortevilt. Bestandsplanen skal inneholde mål for artens bestandsutvikling og være i tråd med Våler kommunes målsetting. For å bli godkjent som bestandsplanområde stilles det følgende krav til bestandsplanene:

1. Bestandsplanområdet eller valdet må disponere tellende areal minimum 20 ganger minstearealet for å få godkjent flerårig plan.
2. Bestandsplanen skal ha en varighet på to til fem år, hvor treårige planer er å foretrekke.
3. Bestandsplanen skal inneholde:
  - En vurdering av hvordan elgstammen i planområdet forholder seg til kommunal målsetting.
  - En vurdering av hvordan elgstammen har utviklet seg i den bakenforliggende planperioden.
  - En tydelig beskrivelse av hvilke tiltak som må gjennomføres for at elgstammen skal harmonere med kommunal målsetting – et mål for planen.
  - En realistisk årlig avskytingsplan som bidrar til å bringe/holde elgstammen i området så tett opp mot kommunal målsetting som mulig.
  - En årlig skriftlig evaluering av årets jakt opp mot de kommunale målene og målene i bestandsplanen.
  - Avskytingsplanen skal minimum inneholde alle disse følgende tre dyrekategorier hvert år, og årlig planlagt uttak av hver kategori skal presiseres i antall og prosentandel:
    - i. Kalv
    - ii. 1,5 år og eldre hanndyr
    - iii. 1,5 år og eldre hodyr.

Avskytingsplanen kan dele opp i ytterligere kategorier, men andelen kalv i uttaket skal presiseres uansett.

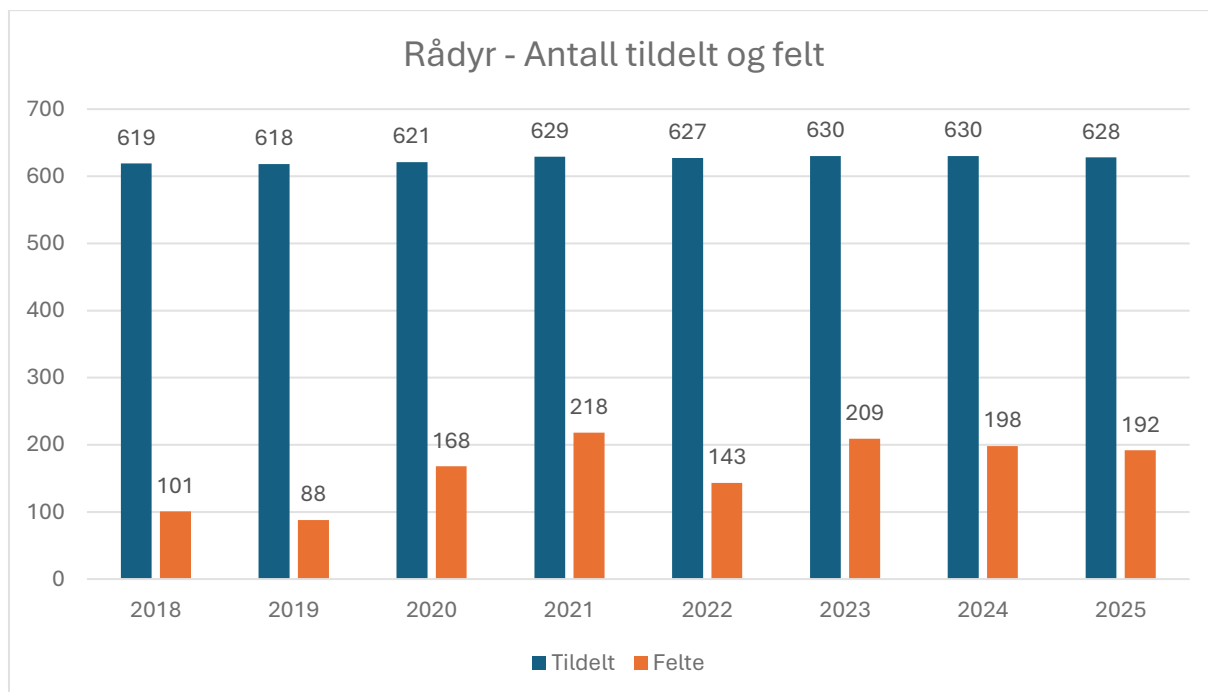
Bestandsplanområdet skal oppnevne en representant som opptrer på vegne av bestandsplanområdet overfor kommunen

MÅL FOR FORVALTNING AV RÅDYR

Status

Det er en stor rådyrbestand i Våler kommune. Trafikkbelastningen er høy, og det er mange påkjørsler. Rådyr er godt tilpasset et liv i bebygde områder. Her finner de rikelig med fôr og skjul, i tillegg til at det er lav predasjon fra rovvilt. Økt dødelighet i bestanden, høy sykdomsrisiko og forverret trafikksituasjon er noen av problemene som kan oppstå ved tette bestand av rådyr. Det er behov for økt oppmerksomhet rundt forebyggende tiltak, bedre jaktutnyttelse og oppfølging i områder med høy konfliktgrad. Kommunen kan, der det anses som nødvendig, vurdere uttak av enkeltindivider utenom ordinær jakt i medhold av naturmangfoldloven § 18.

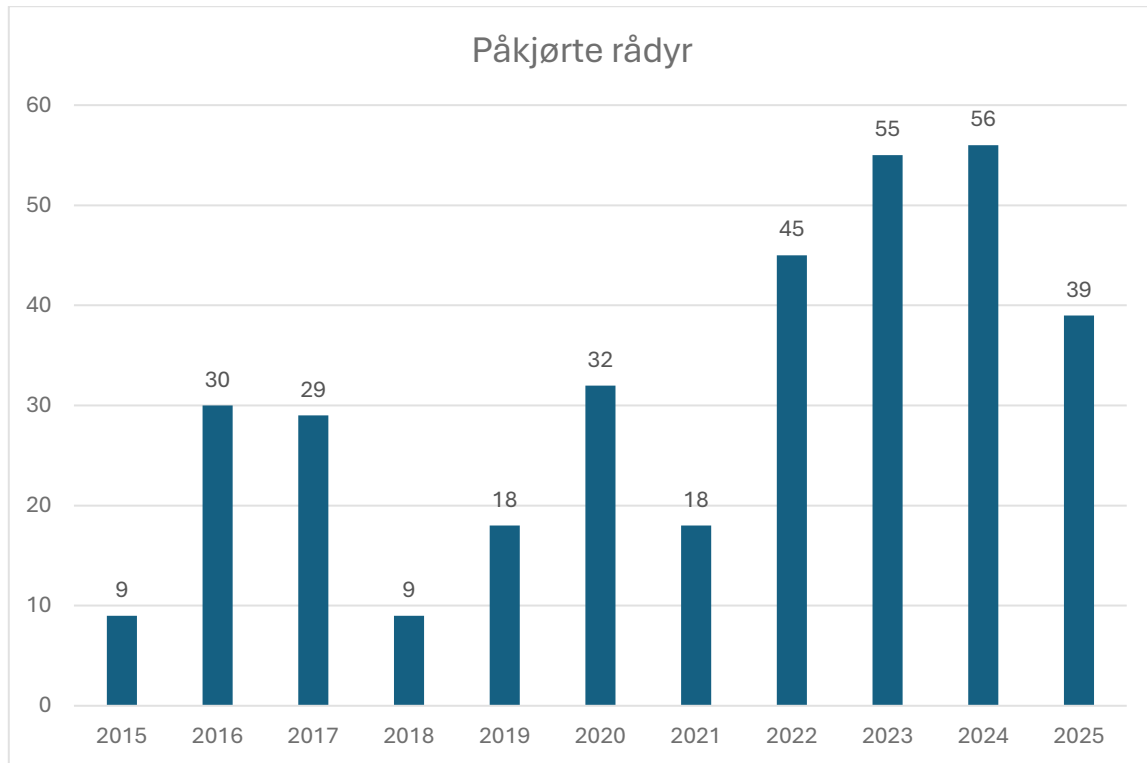
Ved en tildeling av fellingstillatelser på 630 rådyr i 2024 ble det felt 198 dyr totalt. Det er pr. nå 165 godkjente vald for rådyrjakt i kommunen. En del rådyr felles av kommunen som følge av sykdom, relativt ofte grunnet kronisk diare. Årsakene virker så langt å være komplekse, men kan være knyttet til bestandstetthet og naturlig nedregulering av bestanden. Antall felte og tildelte rådyr de siste 8 årene vises i grafen under.

Rådyr og trafikk

Årlig skjer det mange påkjørsler av rådyr i Våler kommune. I perioden 2015 til 2025 er det registrert 340 påkjørsler totalt hvor dyr avlives, dør, antas uskadet eller det blir foretatt ettersøk. I gjennomsnitt for perioden 2015 til 2025 har det vært 9 rådyr per år som har blitt påkjørt.

Antall påkjørsler av rådyr per år vises i graf under:

Overordnede mål for rådyrforvaltningen i Våler kommune

- Våler kommune har mål om reduksjon av rådyrbestanden og antall påkjørsler
- Økt jaktuttak, og jevnere kjønnsfordeling i avskytingen.
- Dannelse av større rådyrvald

Konkrete mål for rådyrforvaltningen

Våler kommune	Gjennomsnitt 2018-2025	2025	Kortsiktige mål	Virkemiddel
Økt kunnskap om bestanden				Delta i aktuelle forskningsprosjekter
Øke jaktuttaket	164,6	192	Øke fellingsprosenten	Informasjon til jegere Justere minsteareal Kommunale prosjekter
Jevnere kjønnsfordeling	73,8% voksen bukk i uttaket	76,1% voksen bukk i uttaket	Økt avskyting hunndyr	Kunnskap og informasjon Kommunale prosjekter
Større forvaltningsområder			Større og færre vald	Minsteareal, kvotefri jakt Stimulere til samarbeid
Redusere påkjørsler	34 per år	39 påkjørsler	Reduksjon	Økt jaktuttak Sikringstiltak Informasjon
Fellingsrapporter			Redusere tidsbruk	Stimulere til innsending

Virkemidler for måloppnåelse

Rådyrforvaltningen skjer i hovedsak gjennom kvotetildeling, jakt og samarbeid med lokale aktører. Det viktigste virkemiddelet for å påvirke bestandens utvikling er et tilpasset jaktuttak – særlig med høy andel kalv og, ved behov for bestandsreduksjon, økt andel eldre geit i områder med høy tetthet. Dette bidrar til å redusere beitepress, kalvedødelighet og risiko for trafikkpåkørsler. God organisering av jakta, systematisk rapportering og bruk av ettersøkshund ved skadeskyting og fallvilt er avgjørende for å sikre god dyrevelferd og en forvaltning med høy tillit.

Anbefalt årlig avskyting i kommunen:

- Kalv: 50 %
- Eldre bukk: 20 %
- Eldre geit: 30 %

Grunneierstyrt forvaltning av rådyr

Våler kommune ønsker å stimulere grunneierne til å opprette større rådyrvald og områder for kvotefri jakt for å forvalte rådyr på en mer helhetlig måte, både som jaktobjekt, kjøttressurs og rekreasjon. Rådyrvald som disponerer et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet (6000 daa) kan etter søknad tildeles fellingstillatelsen for rådyr som kvotefri jakt.

Før kvotefri jakt på rådyr tildeles krever kommunen at jaktrettshaver utarbeider en plan med følgende innhold:

- Konkrete mål for utviklingen av rådyrbestanden.
- Dokumentert grunneierliste med oversikt over gårds- og bruksnumre og tellende areal.
- Oversikt over tellende areal og valdets avgrensning på kart
- Navn og adresse for valdansvarlig

For rådyrvald som ikke disponerer tilstrekkelig areal til å ha bestandsplan tildeler kommunen fellingstillatelse for rådyr til godkjente rådyrvald årlig. Fellingstillatelsen gjelder innenfor det godkjente valdet, og dyrene gis som frie dyr.

Et bestandsplanområde for elg eller hjort der valdene også er godkjente som rådyrvald, kan søke kommunen om kvotefri jakt på rådyr dersom bestandsplanområdet oppfyller arealkravet i annet ledd.

Frist for å søke kommunen om kvotefri jakt på rådyr er 1. mai.

MÅL FOR FORVALTNING AV HJORT

Status

Våler kommune har hatt fast hjortestamme i mer enn 30 år og hjortestammen har vært i god vekst i kommunen. Det antas at det i kommunen finnes et sted mellom 30-80 dyr og selv om hjorten anses som sky så observeres det et økende antall dyr. Grunneiere har i flere år ytret ønske om åpning for jakt på hjort. Motivet for dette er både bestandskontroll, utnyttelse av hjorten som matressurs, og jaktopplevelse. Arten er tallrik nok til at det eksisterer et høstbart og bærekraftig overskudd slik lovverket krever. Stedvis er det skader på jord- og skogbruk. Bare en påkjørsel av hjort er registrert de 10 siste årene. Påkjørselen skjedde i 2018 og dyret ble avlivet på stedet.

Våler kommune åpnet for adgang til jakt på hjort gjennom lokal forskrift i 2024, og godkjente to omsøkte vald i 2025. Det ble tildelt fellingstillatelse på henholdsvis to og tre kalver i de to valdene. Ingen av tildelte dyr ble felt i 2025.

Hjortebestanden i Våler kommune har tradisjonelt vært liten og derfor ikke har fått samme oppmerksomhet som elgen. Dette gjenspeiles i et historisk statistikkgrunnlag som er både begrenset og mangelfullt. Som følge av dette er det utfordrende å fastsette detaljerte mål for forvaltningen av arten. Det vil derfor bli av stor betydning at jegerne bidrar til å styrke datagrunnlaget ved å registrere sette hjorter, og etter hvert felte, i Hjorteviltregisteret eller i appen «Sett og skutt».

Overordnede mål for hjorteforvaltningen i Våler kommune

- Våler kommune har en bærekraftig hjortebestand
- Opprettholde en produktiv hjortebestand og et høstningsverdig overskudd.
- Hjortebestanden skal i liten grad være i konflikt med jordbruk, skogbruk og trafikk.

Biologiske mål og kriterier

Våler kommune ønsker en svak økning i bestanden uten at det går ut over annet type vilt. Skogskader må så langt som mulig unngås. Beiteskader på ungskog og produksjonsskog av gran må overvåkes. Det samme gjelder beiteskader på innmark.

Slaktevekter

Våler kommune skal ha som mål at slaktevekter skal forsøkes holdes på dagens nivå og godt over landsgjennomsnittet. Data samlet inn under jakta skal utnyttes aktivt slik som for elg. Kommunen skal bidra til kunnskapsoppbygging om hjorten i fylket. Herunder bistand og deltagelse i merkeprosjekt ved behov.

Avskyting

Våler kommune skal ha en avskyting som ivaretar en god bestandsstruktur. Store og produktive dyr med høye vekter og fruktbarhetsrater skal ha en høy andel i vinterbestanden. Kalv og spissbukker skal utgjøre 40-60% av uttaket. Uttak av koller bør forsøkes dreid mot unge dyr. Andel eldre bukk og eldre hodyr skal ikke overstige 15% av hvert kjønn. Minsteareal skal være likt for hele kommunen uten differensiering.

På sikt kan det bli aktuelt at jakten foregår gjennom bestandsplanområder. Da vil valdene kunne fordele utnyttede fellingsstillatelser internt i løpet av jakta til områder med største bestander og med størst skader på skog- og jordbruk.

Våler Kommune	Kortsiktige mål	Virkemiddel
Kunnskap	Bedre oversikt over bestandsutviklingen	Registrere sett hjort Prosjekter Arbeide for felles forvaltning med nabokommuner Bidra til merkeprosjekt (GPS-sporing av dyr)
Konflikt med landbruk	Holdes lav	Informasjon om skadeforebyggende tiltak Jakt og skadefelling
Trafikk, påkjørsler	Fortsatt lavt nivå	Sikringstiltak og informasjon

Virkemidler for måloppnåelse

- Bruk av sett hjort-data og slaktevekter som grunnlag for justeringer
- Dialog med grunneiere, vald og jegere om bestandsutvikling
- Samarbeid med nabokommuner og regionale myndigheter om overordnet bestandsutvikling
- Avskytingen legges på kalv og unge dyr av begge kjønn
- Avskytingen skal være høyest i skadelidte områder

SKADEFELLING

Informasjonsside fra Miljødirektoratet:

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/vilt-som-gjor-skade/>

Før du søker om tillatelse til å felle dyret som gjør skade, må du ha utført forebyggende tiltak. Hvis dette ikke er oppfylt, får du søknaden i retur. Visse krav må være oppfylt og kunne dokumenteres:

- skaden er eller kan bli av vesentlig økonomisk betydning
- skadeforebyggende tiltak er i rimelig utstrekning forsøkt, vurdert ut fra hvilke verdier som skal beskyttes og kostnadene ved alternative tiltak
- uttaket rettes mot skadegjørende individ
- uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen
- uttaket ikke truer bestandens overlevelse

Søknad skal inneholde beskrivelse av:

- Hvilken art eller hvilke arter gjør skade?
- Hvor mange individer gjør skade?
- Hva slags skade gjøres, og hvor gjøres det skade? Bilder?
- Hvilken økonomisk betydning får eller kan skaden få?
- Hvilke forebyggende tiltak anses som aktuelle og hvilke er prøvd ut? Bilder?
- Kostnader ved eventuelle skadeforebyggende tiltak?
- Hvilke resultater har skadeforebyggende tiltak gitt?
- Hvordan kan uttaket rettes mot skadegjørende individ?

Søknad om skadefelling av følgende arter kan rettes til Våler kommune:

- knoppsvane, gråmåke, svartbak, stokkand, siland, laksand, storskarv, toppskarv, gråhegre, grønnspekk, svartspekk, flaggspekk, kaie, kornkråke, stær, dompap, gulspurv, ekorn og hare
- grågåås og hvitkinngås
- elg, hjort, rådyr og bever

Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (viltforskriften) - Lovdata

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-04-01-565?q=viltforskriften>

Forskrift om adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr, Våler kommune, Østfold - Lovdata

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2024-06-13-1227?q=hjort%20v%C3%A5ler>